

LOVOCHEMIK

S MUDR. MIFFKOVOU O NOVÉ ORDINACI ORL

Od 1. listopadu je v prostorách bývalého závodního střediska otevřena nová ordinace ORL.

strana 2

CHTĚLI BYSTE DAROVAT KREV?

Dárce krve je v Lovochemii čím dále méně, oceněných za hodné odběrů naštěstí čím dál více.

strana 3

VÁNOCE

I letos jsme pro Vás v redakční radě připravili vánoční témata. Doufáme, že se Vám budou líbit.

strana 5-7

ANKETA

Jak prožíváte advent?

Renáta
VESELÁ
OÚ

Během adventu samozřejmě preferuji hlavně klid a pohodu a snažím se o to, aby byla, ale ne vždy se to podaří. Letos už máme aspoň nakoupené dárečky, tak je čas užít si tepla rodinného krbu při poslouchání koled, pečení cukroví a těšení se, copak nám Ježíšek asi letos nadělí. ☺

Lukáš
VERNER
ŽD

O adventu si vždy užívám vánoční pohody. Rád jezdím na vánoční trhy do Drážďan, kde se člověk ponoří do vánoční nálady při nakupování dárků. Každoročně též chodím o Štědrý večer na půlnoční mši do kostela sv. Václava v Lovosicích.

Ludmila
PECKOVÁ
OPM

Advent pro mě začíná výrobou adventního věnce a rozhodně si nenechám ujít žádnou volnou chvíli pro posezení u jeho rozsvícených svíček. Stresu z vánočního úklidu a hektického nákupu vánočních dárků rozhodně nepodléhám. Užívám si vůni z jehličí a pečení vánočního cukroví.

Marek
KOCÁNEK
OPM

Advent je pro mě především symbolickým začátkem liturgického roku. V čase adventu bychom se měli alespoň na chvíli zastavit, rozjímat a nastolit rodinnou pohodu, i když je to v dnešní hektické době obtížné. Čtenářům Lovochemiku přeji do nového roku jen to nejlepší.

MILÉ KOLEGYNĚ, VÁŽENÍ KOLEGOVÉ,

konec roku je tradičně vhodnou chvílí k ohlédnutí, a tak i mně dovoluňte krátkou rekapitulaci.

Očekávali jsme, že letos krize přijde, a v tom jsme se, bohužel, nemýlili. Nicméně díky předvídavým rozhodnutím ještě z roku 2008 zasáhla Lovochemii zatím relativně méně. Můžeme tedy právem říci, že v současné ekonomické krizi se dosud držíme statečně! A je to samozřejmě díky práci Vás všech, za což bych Vám chtěl velmi poděkovat. Občas se stává, že to, co se podařilo, považujeme za samozřejmé a naopak si pamatujeme spíše to, co se nepovedlo... Je sice pravda, že ceny našich výrobků razantně klesly, poptávka po hnojivech se celkově snížila, ale přesto nemáme sklady napané neprodejným zbožím a naši zákazníci nám platí. Jak samozřejmě to zní, ale věřte, že samozřejmě to rozhodně není!

Neznamená to však, že už je krize definitivně za námi. Jen se její negativní dopady posunuly a ukazuje se, že složitým obdobím bude spíše rok 2010. Nicméně je třeba si uvědomit, že zatímco řada jiných společností bojuje v této době o holé přežití, Lovoche-

mie v letošním roce s největší pravděpodobností vykáže nezanedbatelný zisk, byť asi ne v plánované výši. Přesto, jak víte, je pravidelně vyplácena prémie složená z mzdy v plné výši a navíc bylo po dohodě s majitelem rozhodnuto o výplatě mimořádné zálohy na prémie ještě před Vánoce. Doufám, že Vás tento krok potěšil a snad i to je důkazem, že Lovochemie si svých zaměstnanců váží.

Už mne znáte, takže asi nikoho nepřekvapím, když řeknu, že hlavním cílem vedení Lovochemie je i nadále udržet finanční zdraví společnosti, tedy především schopnost platit naše závazky v plné výši a včas, a to sa-

mozřejmě včetně závazků k našim zaměstnancům. Podmínkou, abychom toho dosáhli, je však v současné nejisté době pokračování plánu redukce všech nákladů včetně snižování počtu zaměstnanců. Tedy opatření, která určitě nejsou populární, ale jsou nezbytná. Dlouhodobě přežít a prosperovat může totiž jen společnost, která neustále hledá cesty, jak dělat věci lépe a efektivněji. A to my určitě chceme... Milé kolegyně, vážení kolegové, ale konec řeči o úsporách i plánech, toho si ještě příští rok užijeme dost a dost... ☺

Za pár dní jsou tady opět nejkrásnější svátky v roce. Dovolte mi proto, abych Vám i Vaším blízkým jménem svým i jménem celého vedení společnosti Lovochemie popřál, aby to byly svátky radosti, pohody a setkávání. A do roku 2010, jak jinak, hlavně odolnou tělesnou schránku a dvojitou dávku naděje a optimismu.

S úctou
Richard Brabec,
generální ředitel, Lovochemie, a.s.

ROZHOVOR / IRENA VODIČKOVÁ CELÝ ŽIVOT JSEM VĚRNÝ CHEMII

Ing. Karel Hendrych strávil neuvěřitelných 45 let pracovní kariéry v technicko-výrobních funkcích v bývalých SCHZ a později Lovochemii. Na konci prosince odchází na jistě zasloužený odpočinek.

Ing. Karel Hendrych.

Foto: Eva Živná

Kde jste strávil mládí a kde jste studoval?

Přestože rodilý Pražák, vyrůstal jsem v Benešově u Prahy, kam jsme odešli po likvidaci našeho bytu v Ječné ulici jedním z posledních náletů na Prahu

v r. 1945. V Benešově jsem též maturoval v roce 1959 na tehdejší jedenáctileté střední škole, dnešním gymnáziu a téhož roku jsem byl přijat na Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze (VŠCHT), fakultu anorganické tech-

nologie. Tuto školu jsem ukončil v roce 1964.

Ze studentského života bych uvedl jednu specialitu studia v tehdejší době, kdy na základě experimentu ministra školství jsme 8. semestr studovali spjata s praxí v tehdejších SCHZ Lovosice. Bydleli jsme po celou dobu v nedávno, kvůli výstavbě MĚRO, zbouraných dřevěných baráček, jižně od dnešní výroby NPK a vedle odborných zkoušek jsme plnili drobné provozní úkoly v SCHZ (já jsem sledoval teploty chladicí vody na aparátech ve výrobních KD 1-4). Poznali jsme praktický život ve výrobních podniku i v okolí našeho dočasného bydliště, kde vládl rušný život montérů při nájezdu výroby superfosfátu. V podniku se nám tehdy moc nelíbilo a udělali jsme závěr, že do SCHZ pracovat nepůjdeme.

Kdy jste nastoupil do tehdejších SCHZ a na jaké místo?

Před ukončením školy jsem si musel vybrat zaměstnání dle nabídnutých umístěnek. Měl jsem 3 možnosti: MCHZ Ostrava, Kaznějov a SCHZ Lovosice. S přihlédnutím k přání rodiny a ke vzdálenosti od místa bydliště jsem se nakonec rozhodl pro dříve odmítané Lovosice. Velkou roli hrál i fakt, že se zde dokončovala bytová výstavba a záhy jsem dostal podnikový byt, v tehdejší Koněvově ulici v Lovosicích.

Pokračování na straně 2

DATA OSLAV NOVÉHO ROKU

NOVÝ ROK

svátek začátku nového roku. Podle celosvětově nejrozšířenějšího gregoriánského kalendáře připadá na 1. ledna (civilní svátek). Dle juliánského kalendáře začíná nový rok 14. ledna (církvní svátek).

ČÍNSKÝ NOVÝ ROK

také známý jako lunární nový rok, připadá každoročně na nov prvního lunárního měsíce, čtyři až osm týdnů před jarem. Přesné datum může připadnout na kterýkoliv den mezi 21. lednem a 21. únorem gregoriánského kalendáře.

VIETNAMSKÝ NOVÝ ROK

se slaví většinou ve stejný den jako čínský nový rok.

TIBETSKÝ NOVÝ ROK

se nazývá Losar a připadá na leden až březen.

PERSKÝ NOVÝ ROK

nazývaný Norouz, je den připadající přesně na den jarní rovnodennosti, den, kdy začíná jarní období.

PANDŽÁBSKÝ NOVÝ ROK

Vaisakhi je slaven na 13. dubna a je při něm oslavována sklizeň.

NEPÁLSKÝ NOVÝ ROK

je slaven na jaře, první den měsíčního měsíce Baisakh. V našem kalendáři obvykle připadá na 12. - 15. dubna.

THAJSKÝ NOVÝ ROK

je slaven od 13. dubna do 15. dubna házením vody.

KAMBODŽSKÝ NOVÝ ROK A LAOSKÝ NOVÝ ROK

jsou slaveny od 13. dubna do 15. dubna.

Zdroj Internet

Pohodové
a spokojené
prožití
vánočních svátků
a úspěšný rok 2010

přeje všem
redakční rada.

DÁRCOVSTVÍ KRVE / MAREK TREFNÝ, IRENA VODIČKOVÁ CHTĚLI BYSTE DAROVAT KREV?

Víte, že dárců krve je v Lovochemii čím dál tím méně? Přesto máme i u nás několik dárců, kteří pravidelně a bez nároku na finanční odměnu svoji krev pravidelně dávají. Rozhovor s některými z nich přinášíme dále. A co Vy? Přemýšleli jste, že byste krev darovat chtěli, ale nevíte, jak začít? Je-li Váš zájem opravdový, kontaktujte tiskovou mluvčí...

Milan Gaško, strojník vodohospodářských zařízení.

Milan Gaško
64 odběrů, Zlatá plaketa
prof. MUDr. Jana Janského
za 40 bezpříspěvkových odběrů
Proč a kdy jste poprvé daroval krev?

Krev jsem daroval poprvé v roce 1978, to jsme s kamarádem dělali takzvaný předvojenský řidičák. Krev jsem daroval až donedávna, kdy jsem ze zdravotních důvodů po 64 odběrech skončil.

Co byste vzkázal těm, kteří by chtěli dávat krev?

Kdo můžete, darujte. Nevíme, kdy ji sami budeme potřebovat. I přesto, že ve zdravotnictví jsou problémy, které některé nové i stávající dárce odrazu-

jí. Díky podpoře zaměstnavatele (Lovochemie) o žádné náhrady nepřijedete, u jiných zaměstnavatelů to není pravidlem.

Dagmar Dedková, ISS, uklízečka.

Dagmar Dedková
30 odběrů, Stříbrná medaile
prof. MUDr. Jana Janského
za 20 bezpříspěvkových odběrů
Proč a kdy jste poprvé darovala krev?

Už si ani nevzpomínám. Když se mi narodila dvojčata, potřebovala krev a já jsem chtěla později splatit dluh.

Co byste vzkázala těm, kteří by chtěli dávat krev?

Jestli mohou, tak by měli, protože nikdy neví, kdy ji budou sami potřebovat.

Ing. Otakar Lustik, vedoucí technolog EO

Ing. Otakar Lustik
50 odběrů, Zlatá plaketa
prof. MUDr. Jana Janského
za 40 bezpříspěvkových odběrů
Proč a kdy jste poprvé daroval krev?

Poprvé jsem daroval krev na vojně. Proč? Byl to na mne tak trochu podraz od mých kamarádů (že prý v dobrem). Při čtení denního rozkazu jsem se dozvěděl, že jedu příští den darovat krev. A protože jsem nechtěl rhat partu, tak jsem souhlasil. No a od té doby, pokud mi to zdraví dovolí, vždy nějaký ten „litránek“ pro svoje spoluobčany odpustím.

Co byste vzkázal těm, kteří by chtěli dávat krev?

Darovat krev je něco pro zdravého člověka normálního a přirozeného, i když i mne, jak jsem již zmínil, k tomu přivedla náhoda. A komu nevádí pohled na trochu krve, ať se k nám přidá.

P. S. Vůbec to nebolí a i trochu zába-
vy a legrace se vždy zažije...

Foto: Eva Živná

HASIČI CHOTIMĚŘ DĚKUJÍ

Chtěl bych touto cestou poděkovat Lovochemii, a.s., za poskytnutí finančního příspěvku, který nám velmi pomohl při zakoupení vyprošťo-

vacího zařízení. Tato technika nám nyní umožní zasahovat i při dopravních nehodách.

Za JSDH Chotiměř Pavel Fulín

VÝZKUM A ROZVOJ / PETR ŠLEMENDA MINERÁLNÍ HNOJIVA A VÝŽIVA ROSTLIN - ČÁST 3.

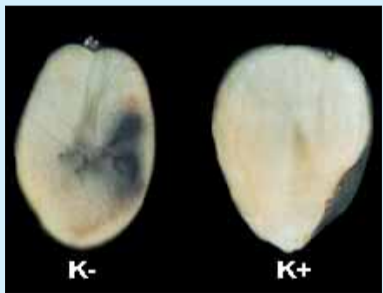
Milí čtenáři, tento díl našeho miniseriálu o výživě rostlin je zaměřen na draslík. Draslík (K) je pro rostliny třetí nejvýznamnější živinou. Rostliny jej přijímají ve formě draselného kationtu K^+ .

Jaký je vlastně význam draslíku pro rostliny? Draslík se významně podílí na řadě metabolických procesů. Významně ovlivňuje fotosyntézu a dýchání. Zvýšený obsah draslíku v listech rostlin zvyšuje fixaci vzdušného CO_2 a vytváří potřebný optimální stav pro průběh enzymatických reakcí při fotosyntéze. Naopak nízký obsah draslíku snižuje syntézu organických látek a zvyšuje uvolňování CO_2 , čímž se snižují energetické zásoby rostliny. Při jeho nedostatku se snižuje syntéza bílkovin. Draslík dále ovlivňuje vodní režim rostlin, což se projevuje zejména na schopnosti rostlin překonávat období sucha i období nízkých teplot.

Koncentrace draslíku v rostlinách se pohybuje mezi 2 – 6%. Nejvyšších hodnot dosahuje ve fázi kvetení a v období dozrávání dochází k jeho snížení. Na draslík mají největší nároky okopaniny, jeteloviny, luskoviny, olejoviny a relativně nejmenší obiloviny.

Jakým způsobem se projevuje nedostatek, nebo naopak přebytek draslíku u rostlin?

Nedostatek draslíku se u zelenin projevuje nižší skladovatelností a zhoršením chuťových vlastností. Nižší je i ob-

Deficit draslíku u brambor.

Zdroj: Internet

sah vitamínu C. Při nedostatku draslíku dochází zpočátku k mírnému poškození rostlin, které později nabude plošných a zřetelných projevů. Projevují se především změny v tvaru a vzrůstu rostliny (krátký stonk s bočními výhony), nektrózu listů objevující se od okrajů a šířící se ke středu listu (listová spála), předčasným shazováním květů a zakrnělými plody. Projevem nedostatku draslíku u brambor je jejich rychlejší tmavnutí na řezných plochách při jejich zpracování, což negativně ovlivní kvalitu lupínků, kaše a hranolky. Srovnání brambor s a bez deficitu draslíku je dobře vidět na obrázku.

Přehnojení draslíkem vede k jeho přednostnímu příjmu a zároveň k deficitu dalších živin hořčíku, vápníku, manganu, zinku aj., projevy deficitu těchto živin budou popsány v dalších dílech tohoto miniseriálu.

Rostliny přijímají draslík z půdního roztoku, takže považují za vhodné

se zde krátce zmínit o výskytu v půdě. Draslík se v půdě vyskytuje jednak ve formě vodorozpustných solí, ale také ve formě vázané. Vázaná forma tvoří 95% z celkového množství draslíku v půdě. Jde především o živce a slidy a některé jílovité minerály. Z těchto minerálů se draslík uvolňuje při jejich zvětrávání, avšak jen ve velmi malém množství.

Velmi dobře využitelné jsou vodorozpustné draselné soli (KCl , K_2SO_4 , KNO_3 , K_2CO_3 apod.), které jsou přítomny v půdním roztoku. Některé z těchto solí se používají při výrobě minerálních hnojiv.

Hlavním zdrojem draslíku při výrobě minerálních hnojiv je chlorid draselný (KCl), který se těží v dolech např. v Německu a Bělorusku (nejčastější zdroje pro střední Evropu). Některé zemědělské plodiny jsou však na přítomnost chloru citlivé. Jsou to především ovocné stromy, réva vinná, rybz, brambory, rajčata, tabák, okurky, cibule a konopí. Pro tyto rostliny se používají tzv. bezchloridová hnojiva, ve kterých je jako alternativní zdroj draslíku použit síran draselný (K_2SO_4), nebo dusičnan draselný (KNO_3). Chloridovou formu draselných hnojiv dobře snáší obiloviny, cukrovka, krmná řepa, jeteloviny.

Závěrem doufám, že Vás tento článek zaujal, a těším se na setkání nad dalším dílem tohoto miniseriálu, který bude věnován síře.

Počátkem listopadu navštívili Lovochemii pracovníci generálního ředitelství Českých drah, Drážní inspekce ČR a Železnice Slovenské republiky, kteří si touto exkurzí, na které si prohlédli provoz LAV 3 a expedici, zpestřili své výjezdní zasedání.

Foto: Přemysl Živný

POVÍDÁ, SE ŽE...

...nebude náš podnikový ples.

O tom, jestli bude, nebo nebude již tradiční podnikový ples, se jednalo na různých fórech Lovochemie již několikrát. Výsledek? Nejednoznačný, zatímco jedni by ples chtěli, druzí ho zásadně - především z ekonomických důvodů - odmítají.

Jak to tedy vlastně s organizací plesu a finančními nároky na ples je? Ples již tradičně zajišťují členové týmu firemní kultury (bez nároku na odměnu). Ani v minulých letech nepůsobil náš ples společnosti v porovnání s plesy ostatních srovnatelných společností v regionu nějak významnější finanční zatížení. Důvod? Vlastní sál, kapela bez vysokých nároků na odměnu, předtančení, host, to vše v částkách nijak významně vysokých. Účast? Kromě posledního plesu byly vstupenky vyprodány vzápětí po oznámení.

Letos se zvažuje pořádní či nepořádní plesu hlavně kvůli ekonomickým důvodům. Je však důvod? Sál máme vlastní, náklady na údržbu spojené s naším plesem minimální, předtančení je již domluveno a „předplaceno“ prostřednictvím sponzorského daru v letošním roce. Částku za hudbu hravě pokryje vstupné. A tombola? I ta se dá zvládnout, i když třeba v menším rozsahu než v minulých letech. Troufnu si tvrdit, že celkově náklady nepřesáhnou pár tisíc.

Osobně si myslím, že právě proto, že příští rok nebude jednoduchý, o to důležitější je povzbudit lidi a zároveň se alespoň na chvíli odreagovat od pracovních problémů.

A co Vy, jaký je Váš názor? Budeme rádi, když se o své názory podělíte, zasílejte je na lovochemik@lovochemie.cz, anebo volejte na tel. linku 3284. Děkujeme.

Irena Vodičková

CYKLISTIKA / JOSEF ŠKLÍBA

BLACKBURN GRAND PRIX 24 HOURS MTB 2009

V Lovochemiku se objevily články o mnoha různých sportech, kterým se věnují naši zaměstnanci. Tento článek je věnován sportu, který patří k velmi rozšířeným a oblíbeným, a tím je cyklistika, konkrétně horská kola. Nebudu ale psát o výletech po Českém Středoohoří, kterým se úspěšně věnuje kolega Daniel Zelenka. Rád bych Vám představil jednu z extrémních podob cyklistiky a mou oblíbenou disciplínu - závody na 24 hodin.

Na první pohled se jedná o něco šilného, ale záleží na každém, jaký zvolí přístup a jak bude závod vypadat. Už při přihlášení je možnost zvolit kategorii - čtyřčlenný tým, dvojice nebo sólo. Může se zdát, že sólo kategorie je nejobtížnější, ale není to úplně pravda. Podle pravidel musí být na trati vždy jeden člen týmu. U sólistů je možné bez obav libovolně odpočívat. Je to jediný závod, kdy závodník spí a blíží se do cíle.

Cílem závodu je na vybraném okruhu ujet za 24 hodin co největší počet kol. Závod začíná v sobotu v poledne a končí v neděli. Závod startuje

stylem Le Mans, to znamená, že kola se položí do prostoru startu a každý si pro něj musí doběhnout. Okruhy bývají většinou vedeny lesem, takže jízda v noci vyžaduje kvalitní osvětlení. Úloha osvětlení bývá často při těchto závodech přeceňovaná. Je sice potřeba dobře vidět, na druhou stranu závodníci se trať ve dne naučí a během noci přesně vědí, kde jak najet, kde brzdit atd. Někdy se stává, že časy dosažené během noci bývají rychlejší než časy přes den. Každý závodník obdrží čip, kterým jsou měřeny všechny průjezdy a diváci tak hned vědí čas strávený na okruhu a v depu. Mezi cílovou a startovní branou je předávkové území pro týmy,

občerstvovací stanice a pitstop pro sólisty. V praxi to vypadá podobně jako při závodech F1. Podél trati je závodníkům vymezen prostor pro stan, kde mají zázemí a mají tak vše potřebné hned u trati.

Žádný ze závodů není jen obyčejný závod, bývají označeny také jako festival horských kol a jedná se o přátelské setkání lidí se stejným koníčkem. Už od pátečního odpoledne bývají závody provázeny hudební produkcí a během samotného závodu je připraven zajímavý program pro diváky.

V letošním roce se GP skládala ze 4 závodů - v Liberci, v Bystřičce u Valašského Meziříčí, ve Zdejcíně u Berouna

Na trati.

Zdroj: Archiv autora

Po závodě.

Zdroj: Archiv autora

a ve Vimperku. Do pořadí celého seriálu se počítají body ze tří nejlepších závodů. Letos měly všechny závody jedno společné a tím bylo více či méně deštivé počasí. Největší extrém byl z tohoto pohledu závod v Bystřičce, který se konal v období záplav a trať byla už od startu plná bahna. Na ostatních závodech bylo vody a bláta méně, ale znepríjemňovaly je nižší teploty - v noci lehce nad nulou. V kombinaci s náročnými tratěmi byla letos série 24 hodinovek nejnáročnější. A pokud vás zajímá, kolik se dá v terénu za 24 hodin ujet, přidávám nejlepší výkon v celé sérii - polský závodník Andrzej Kuchmistrz (3. z ME) ujel na Berounské 24 přes 410 km.

ENDURA 24HOURS MTB 13. - 14. 6. 2009 Liberec

sportovní areál Vesec
www.24hours-mtb.com
délka okruhu 12,6 km
celkové převýšení 382 m

Ortika Valašská 24 27. - 28. 6. 2009 Bystřička

www.mtbmaraton.cz
délka okruhu 8 km
celkové převýšení 180 m

GIANT Berounská 24 25. - 26. 7. 2009 Zdejcina

maratony.sportbusiness.cz
délka okruhu 11,4 km
celkové převýšení 270 m

Blackburn Vimperská 24 5. - 6. 9. 2009 Vimperk - kemp Vodník

www.vimperka24.cz
délka okruhu 9,7 km
celkové převýšení 307 m

POMÁHÁME POTŘEBNÝM

O tom, že je nutné pomáhat potřebným, netřeba diskutovat. Lovochemie poskytla finanční dar, který přispěl k pořízení automobilu pro klienty Diakonie v Litoměřicích. Předání vozu proběhlo ve velmi milé atmosféře v čajovně Hóra v Litoměřicích jako poděkování všem, kteří na vůz pro Diakonii přispěli.

Foto: Eva Živná

ŠPAČKOVÁNÍ SE ŠPAČKEM

EVA ŽIVNÁ

...aneb jak se obléká muž

Základním oblečením muže do společnosti je oblek. Za klasické barvy považujeme černou, všechny odstíny šedé a tmavomodrou. Obleky hnědé nebo zelené nepatří do kategorie společenských, a nalézáme-li v těchto barvách oblibu, nosíme je jen přes den. Totéž platí o dalších barvách, např. béžové nebo safari, které jsou vhodné pro sportovní obleky - tomu ovšem musí odpovídat i jejich střih.

Během dne je vhodný šedý oblek v jakémkoli odstínu. Světle šedý oblek nazýváme též vycházkový nebo odpolední, z toho vyplývá, že ho odkládáme po 18. hodině a nahrazujeme ho tmavým oblekem.

Večer nosíme jen oblek černý nebo tmavomodrý. Nápadnější vzory, zřetelné proužky či kárované varianty, nosíme přes den, večer je vzorek nenápadný. Pokud máme vzorovaný oblek, volíme pečlivě kravatu, aby se vzorky vzájemně doplňovaly.

Sako u dvouřadového obleku rozepí-

náme, jen když usedneme, jinak musí být vždy zapnuté. U jednořadového obleku máme větší volnost; sako můžeme mít rozepnuté, hovoříme-li s kolegy, v běžném pracovním kontaktu a samozřejmě když usedneme. Zapneme si ho vždy, pokud se představujeme, podáváme někomu ruku apod. Spodní knoflík necháváme rozepnutý. Máme-li vestu, můžeme mít sako rozepnuté častěji než u saka bez vesty. Sako si muž ve společnosti nemůže svléknout, protože společenská košile není svrchní oblečení. Nelze se domnívat, že vesta nahrazuje sako a sehraje roli svrchního oblečení. Klopky kapes saka jsou vždy venku, nezasunujeme je dovnitř.

Kalhoty by měly mít správnou délku: u podpatku dva prsty nad zemí. Záložky nemají žádný společenský příznak. Záložky se nedoporučují mužům menší postavy, protože opticky zkracují nohy, ale jinak je jejich volba věcí osobního vkusu.

Zdroj: Ladislav Špaček
Velká kniha etikety

JUBILEA

Své životní jubileum oslaví v prosinci

Květa Kudová,
chemik výroby chem. vláken, KMC

Pracovní výročí oslaví:

20 let zaměstnání v podniku

Vladimír Lébl,
vrchní mistr, KD
Petr Cíl,
svářeč kovů, SÚ

30 let zaměstnání v podniku

Jiří Novotný,
chemik, EO

40 let zaměstnání v podniku

Drahuše Medová,
chemik výroby chem. vláken, KMC

Do starobního důchodu odešel:

v listopadu
Pavel Holý,
strojvedoucí, GSH Městec Králové

v prosinci

Alena Procházková,
mzdová účetní, OŘLZ
Ing. Karel Hendrych,
samostatný technolog, OTR
Ing. Alexandr Vopat,
samostatný technolog, OTR
Jaroslava Houšková,
strojník vodo hosp. zařízení, VH
Jaroslav Schleier,
chemik, OVH

Všem našim spolupracovníkům přejeme pevné zdraví a hodně úspěchů.

V listopadu nastoupili:

Stanislav Lízl,
provozní zámečník, SÚ
Milan Gaško, jr.,
strojník vodo hosp. zařízení, VH

Mnoho úspěchů v novém zaměstnání!

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme ing. Karlu Hendrychovi a ing. Alexandru Vopatovi za dlouholetou práci v Lovochemii a přejeme oběma do dalších let pohodu, spokojenost a zejména pevné zdraví. Ať se Vám splní všechny Vaše sny a stále máte vedle sebe někoho, s kým je Vám dobře.

za technický úsek
Eva Živná

MALÝ SLOVNÍČEK POJMŮ

ZDENĚK ŠRÁMEK

Jistina

Částka peněz, na kterou zni peněžitý závazek a z které se vypočítává úrok.

Jmění obchodní

Soubor obchodního majetku a závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s jeho podnikáním. Čistým obchodním jměním se rozumí zůstatek obchodního majetku po odečtení obchodních závazků.

Joint venture

Společný podnik, vzniklý vstupem domácí firmy do partnerských vztahů se zahraniční firmou s cílem zřízení společného podnikání v zahraničí.

Judikát

Věc pravomocně rozsouzená, některé judikáty se publikují a sleduje se cíl sjednotit soudní rozhodování.

Zdroj: Internet

VÍTE, JAK SE SLAVÍ VÁNOCE V EVROPĚ?

Anglie

V předvečer 25. prosince děti na krbovou římsu zavěsí červenou punčochu, dárky do ní v noci spustí komínem Father Christmas, který kolem projíždí se sobím spřežením. Mezi další zvyky patří líbání pod zavěšeným jmelím, barevné klobouky a veselé radovánky.

Traduje se, že v horách přebývá štědrý vládce Vánoc, jehož jeskyni hlídá 63 trpaslíků. Když vyjde služba na toho posledního, vykřikne: „Vánoce!“, ostatní trpaslíci vyběhnou, začnou káčet jedličky, zdobit je a posílat do všech domácností.

Francie

Dárky nosí Père Noël, vousatý muž, který se dnes čím dál víc podobá Santa Clausovi; mimo jiné také létá na saních tažených soby a dárky pokládá na krb nebo ke kamnům. Francouzi slaví advent a děti užívají adventní kalendáře s okénky, kde se skrývají sladkosti i věty z evangelia. Štědrý večer je zakončen půlnoční bohoslužbou.

Na Tři krále maminky dětem upečou velký dort, který ozdobí královskou korunou a dovnitř umístí figurku. Kdo ji při porcování najde, je králem oslav.

Řecko

Děti chodí o Vánocích od domu k domu a za doprovodu zvonků a bubínků zpívají oslavné a radostné písně.

Dospělí po dvanácti nocí zapalují ohně na ochranu před skřítky a místo stromků zdobí miniaturní plachetnice. Dárky přináší Saint Vassilius (sv. Basilej), ale až v noci na 1. ledna. Ten den se také koná slavnost Obnova vod, kdy lidé vyprázdňují všechny džbány a naplní je svatobasilejskou vodou.

Vánoční oslavy končí 6. ledna, kdy kněz smočí krucifix v moři a uděluje požehnání.

Itálie

Štědrý den je běžný den, je jen zakončen půlnoční mší (nejznámější je ve Vatikánu v chrámu sv. Petra), svátky začínají až na Boží hod obědem, a to po papežově požehnání Urbi et Orbi. Víc než stromky jsou ale v domácnostech rozšířené jesličky a v některých rodinách dostávají ten den ráno děti také dárky.

7. ledna létá na koštěti čarodějnice Befana, která komínem hází hodným dětem dárky; zlobivým naděluje uhlí.

Španělsko

Noche Buena (Štědrý večer) je rodinným svátkem. Lidé si domov vyzdobí borovými větvíčkami, svíčkami a jesličkami. Chodí na půlnoční mši oslavující kohouta, který jako první oznámil narození Krista.

Děti dostávají dárky až na Tři krále (Dia de Reyes), a to od tří králů

a do školy jdou až po 7. lednu.

Švédsko

Štědrý den je rodinným svátkem s návštěvami a slavnostní večeří. Dárky roznáší vánoční kozel s rohy ozdobenými červenou stuhou.

13. prosince nosí děti jídlo svým rodičům na paměť svaté Lucie, která podle pověsti zachránila ve 4. století našeho letopočtu Švédý před hladomorem.

Dánsko

Dánové vyrábějí věnec se čtyřmi svíčkami, které symbolizují čtyři neděle křesťanského adventu, ale také čtyři období života – dětství, mládí, dospělost a stáří. Děti mají svíčku s kalendářem a až do Vánoc nechávají vždy jeden dílek uhořet. Malí skřítko Julenisser si dělají legraci z dětí i z dospělých, ale neublíží. Vánoční večer se slaví v rodinném kruhu s tradičním jídlem. Než lidé rozbalí dárky, chytí se za ruce, zpívají koledy a tančí kolem vánočního stromku.

Čím větší překvapení nad dárkem, tím větší štěstí do budoucna. Proto se dárky do předání úzkostlivě schovávají.

Finsko

Dekorace převážně ze slámy, rodina pohromadě, bohatá hostina, vzpomínka na zesnulé a večer návštěva hřbitova. Nejvýznamnějším dnem je 24. prosince

(Štědrý den), kdy mimo jiné velký Ukko a jeho skřítkové roznášejí dárky.

Podle středověké tradice je v bývalém hlavním městě Turku na Štědrý den v poledne vyhlášen vánoční mír.

Polsko

Štědrý den je dnem přísného půstu, večer se ale podává dvanáct chodů jako dvanáct měsíců; je prostřeno i pro neočekávanou návštěvu. Větší oblíbené než vánoční stromek se těší jesličky.

Rakousko

Velmi rozšířené jsou adventní věnce u vchodu do domu a adventní kalendáře. Rodiny se scházejí o Štědrém večeru u společného stolu k slavnostní večeři, po ní zapálí svíčky na stromečku, zpívají koledy a rozdávají si dárky, které přináší Ježíšek.

Německo

Od 1. prosince nesmí chybět adventní kalendář se čtyřicetiletými očíslovanými dárečky, adventní věnce a cukroví, od Štědrého dne pak ozdobený vánoční stromeček a jesličky. Na severu Německa rozdává dárky Weihnachtsmann, který má rezaté vlasy i fousy a cestuje na divokém větru. Na jihu je to spíš Ježíšek podobný tomu našemu.

Belgie

Vánoční stromeček, rodina pohromadě a rozjímání. Sinterklaas (sv. Mikuláš) se svým pomocníkem Zwartem

Pietem (Černým Petrem) jezdí 5. prosince večer od domu k domu a rozdává dárky do připravených zimních bot. Děti mu na oplátku chystají oves a cukr pro jeho koně.

Lucembursko

V předvánočním čase se ulice osvětlují a zdobí vánočními motivy, vzduch je cítit horkým kořeněným vínem, speciální polévkou s uzeninou a typickými crêpes. Dárky roznáší Ježíšek.

Nizozemsko

Sinterklaas (sv. Mikuláš) připlouvá tři dny před svými narozeninami s lodí plnou dárků a 5. prosince spolu s Zwartem Pietem (Černým Petrem) rozdává dětem dárky. Potom teprve mohou Holanďané zdobit stromky. O Štědrém večeru chodí lidé do kostela a 25. a 26. prosince se scházejí se svými přáteli ke společnému jídlu a dávají si dárky.

Ve východní části země se během Adventu udržuje tradice troubení na ručně vyrobené rohy, které zvěstují příchod Ježíška.

Švýcarsko

Nechybí adventní věnce a kalendář, ozdobený stromeček a koledy. Dárky rozdává Samichlaus (sv. Mikuláš) 6. prosince. I na Štědrý den najdou děti za dveřmi panáka napěchovaného dárky, říká se mu Monsieur Chalandé.

Zdroj: Internet

MĚSTEC KRÁLOVÉ / JITKA ŠMIDRKALOVÁ

V MĚSTCI PADL REKORD

V loňském roce obyvatelé Městce Králové oslavili 730. výročí založení svého města. V rámci těchto oslav si dali místní obyvatelé nesnadný úkol, a to napeči co nejvíce druhů vánočního cukroví a dostat se tak do české „Guinessovy knihy rekordů a kuriozit“. Aby byl úkol splněn, bylo nutné upéci alespoň 10 kousků od každého druhu a napsat recept s postupem. Sladké dobroty pak byly 30. listopadu 2008 vystaveny ve vánočně vyzdobeném městském kulturním domě. Na plnění pravidel dohlíželi inspektoři z agentury Dobrý den z Pelhřimova. Za tuto mravenčí práci byly organizátorky, většinou i „pekařinky“ v jedné osobě, odměněny nejen certifikátem o vytvoření českého rekordu, ale hlavně velkým zájmem veřej-

nosti a určitě dobrým pocitem z vydařeně ojedinele akce. Za vyzkoušení stojí i přiložený recept na „Mechové kuličky“ jedné z hlavních organizátorek.

Mechové kuličky, Martina Šoufková

Těsto: 250g polohrubé mouky, 165g cukru, 1 vanilkový cukr, 2 žloutky, 125g másla

Krém: 50g másla, 50g cukru, 40g strouhaných oříšků, 5g meruňkové marmelády, rum na dochucení.

Vypracujeme těsto, necháme odpočinout, vtláčujeme do formiček na malé mušličky a upečeme. Slepujeme krémem, máčíme v čokoládě a obalujeme v zeleném kokosu.

Vánočně vyzdobený kulturní dům v Městci Králové.

Foto: Martina Šoufková

IRENA VODIČKOVÁ

JAK SE PEČE VÁNOČKA V PODKRKONOŠÍ?

Její výhodou je, že díky složení mouky vydrží při správném skladování v chladu i nějaký ten měsíc. U nás doma se tak před Vánoci peklo najednou i 20 vánoček, které zabalené a uložené ve sklepě vydržely, tedy pokud jsme je nesnědli dříve, třeba až do února.

Těsto: 1 kg polohrubé (částečně hrubé) mouky, 0,25 kg cukru krupice, 0,25 kg másla, 0,06 kg droždí, 2 žloutky, 1 dkg soli, 15 dkg rozinek namočených v rumu, z 1 citronu nastrouhaná citronová kůra, ½ l vlažného mléka, koření - ½ muškátového oříšku nebo ¼ lžičky muškátového květu, 1 rovná kávová lžička anýzu, 1 rovná kávová lžička

fenyklu, 1 badyán (vše rozemlít a přidat do těsta), dále kandované ovoce nebo citronát, mandle (do těsta i navrch).

Další postup je klasický - připraví-

me kvásek, zaděláme těsto, necháme vykynout, tvoříme vánočky z 9 pramenů (váha vánočky cca do 1 kg) nebo bochánky (nebo něco úplně jiného). ■

ZA DĚTMI PŘIŠEL MIKULÁŠ!

Již tradičně přichází za našimi dětmi Mikuláš (1), i když tentokrát bez čerta a anděla. Za dětmi ale přišly pohádkové postavičky Jů a Hele (2). Děti si mohly zasoutěžit (3). A jako vždy zaplnily děti celý sál (4). A to je moc dobře. Tak zase za rok!

Foto: Eva Živná

BIOCHEMICKÉ OKÉNKO / FILIP AUINGER

VÁNOCE A BIOCHEMIE

Ribozym - RNA schopná katalyzovat chemické reakce podobně jako proteinové enzymy. Zdroj: Internet

Milí čtenáři, bylo velice těžké nalézt téma pro dnešní článek. Dlouho jsem přemýšlel, co je na biochemii vánočního a co je na vánočních biochemického. Nebylo to lehké, ale podobnost se dá odhalit mnoho. Například hořící svíčka, dle pokynů požárního tech-

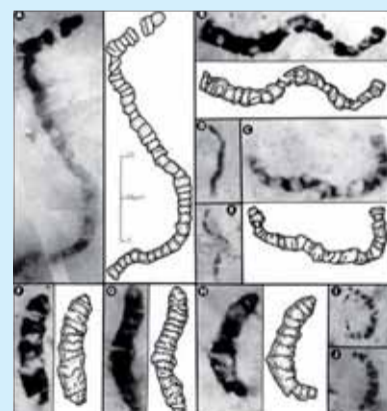
nika bezpečně upevněná na větev stromčku, představuje z pohledu fyzikální chemie otevřený systém v rovnováze. Pokud hledáme fyzikálně-chemický popis živých organismů, je velice podobný. Bylo by možné psát i o tom, jak o Vánocích obdarováváme sebe navzájem dárky někdy vhodnými, jindy zcela nechtěnými, podobně jako své tělo zásobíme štědrým přírůstkem prospěšných sacharidů a „zlého“ cholesterolu. Ale Vánoce mají přece poněkud hlubší poselství. Ukrývají v sobě hlubokou filozofii, a proto se vrhneme na nejfilozofičtější část biochemie. A ta také souvisí s Vánocemi. Dle legend se tyto svátky spojují s vznikem nového života, narodil se totiž Ježíšek. I my dnes pronikneme do tajů vzniku života na naší rodné planetě.

Jak tedy vznikl život na zemi? Tato otázka nebyla zatím přesně zodpovězena a příběh popisující tento děj je zhruba tak důvěryhodný jako příběh o chlévu, Ježíškově, Betléme a Třech králich. Existuje mnoho teorií o tom, jak tomu bylo. Budu Vám tedy vyprávět příběh, který se mi líbí nejvíce, ať už je pravdivý nebo ne. Přesuňme se do doby před 4

miliardami let. Země tehdy nebyla pohostinným místem. Atmosféra neobsahovala kyslík, ale byla plná čpavku, oxidu uhličitého, metanu, sirovodíku a dalších plynů. Krom sopek a bombardování meteority byl povrch vznikající planety bičován silnými větry zdvihajícími prach hornin obsahující fosfáty a atakován nesmírně silnými bouřkami se silnou bleskovou činností. Danteho peklo se proti tomu jeví jako oáza v poušti. Nicméně i na takto nehostinném místě mohlo vzniknout něco, co ovlivnilo naši planetu nečekaným způsobem. Z popsaného stavu po dnešní mírné a stále klima naše okolí změnil právě život. Bez něj by země perfektně zapadala mezi horkou Venuši a chladný Mars. Ale zpět do bouřkami bičované krajiny bez života. Laboratorní experimenty dokázaly, že právě blesky jsou schopny vytvořit za těchto podmínek nám již z předchozích dílů známé jednoduché biomolekuly, např. aminokyseliny, nukleové kyseliny a fosfolipidy. Stavební kameny života již tedy existovaly. To je ale jen jedna z podmínek, která musela být pro vznik života splněna. Do vzniku života uplynulo ještě mnoho času. Jak dlouho?

Pokud bychom si představili časovou osu jako vzdálenost končící dneškem a tisíc let jako jeden milimetr, celá moderní historie lidské společnosti by měřila necelý centimetr, druh homo sapiens sapiens by vznikl dvacet centimetrů od konce, náš první prapředek by se objevil dva metry daleko a dinosauři vyhnuli asi o 60 metrů dále. Doba, o které mluvíme, leží od pomyslného konce neuvěřitelných 4,4 km. Než se objeví první prapředci živých organismů, uplynou stovky metrů a stamiliardy let. První prokázaný živý organismus existoval na zemi dle fosilních nálezů asi přes 3,5 miliardami let. Od vzniku „stavebních“ dílů po jejich sestavení do funkčního prototypu tedy uplynula téměř miliarda let a kilometr naší pomyslné cesty. Co se ale v té době dělo?

Ke vzniku života jsou potřebné dvě věci - první je schopnost vytvářet své kopie a druhou je ohraničení od okolí. Jak k tomu mohlo dojít? Na okrajích moří vznikly v té době stejně jako dnes jezírka, ze kterých se odpařovala voda. V ní mohly dosáhnout některé látky dostatečné koncentrace a začít náhodně polymerizovat. Některé takto vzniklé polymery prokazovaly schopnost katalyzovat chemické reakce, obdobně jako to dnes činí enzymy. Zároveň se zde koncentrovaly fosfolipidy a ty vytvářely dvojvrstvy, tedy obdobu dnešních membrán buněk. Libovolným kombinováním a sléváním membrán se stalo, že najednou vznikl ohraničený útvar schopný množit svůj obsah

3,4 miliardy let staré zkameněliny organismů. Zdroj: Internet

a získávat k tomu energii z okolí. A tak dle mé oblíbené teorie vznikl nejprimitivnější život. Zajímavé je i z čeho byl první život postaven. Převládá názor, že první organismy byly tvořeny molekulami RNA, které dnes hrají jen vedlejší roli přenašeče informace a provádění některých procesů, zatímco prim hraje DNA a proteiny. Pro roli v počátcích života je ale RNA nesmírně vhodná. Dokáže totiž sama zajistit funkce DNA i proteinů. A tak začal během neskutečných stovek milionů let život na zemi. Biochemické pojetí vzniku života se od toho biblického sice liší délkou, ale i tak jde jistě o zážrak a zároveň je důkazem toho, že zázraky se skutečně dějí.

Na základě tohoto důkazu bych Vám rád popřál zázračné prožití vánočních svátků a mnoho zážraků a naplněných přání v roce 2010. ■

CESTOVÁNÍ / ALEXANDR VOPAT

VÝLET NA JUNGFRAUJOCH - TOP OF EUROPE

Celkové panorama s nákresem trasy železnice.

Vrchol hory Jungfrau.

Poslední výhled před vstupem do tunelu.

Stanice Eigerwand.

Je na světě mnoho krásných míst, které by měl člověk stihnout navštívit. Ať jsou to pyramidy v Gíze, Eiffelova věž či norské fjordy. Jedním z takových pomyslných „nej“ je výlet horskou železnicí na nejvyšší evropský bod - Top of Europe ve výšce 3454 m. Toto místo se nachází v sedle pohorí horských velikánů Mönch a Jungfrau (Mnich a Panna), oba s výškou více jak čtyř tisíc metrů.

Výstavba této železnice byla zahájena na konci předminulého století a byla otevřena v roce 1912. Proč zrovna tam a ne jinde nám dává odpověď, když pohodlně dorazíme do horského sedla – joch a můžeme obdivovat nezapomenutelný výhled. Naši předkové vytvořili skutečně monumentální dílo, prakticky celá vysokohorská železnice je tesána do skály nejprve štítu Eigeru a posléze vstupuje do ledovce Jungfrauoch. Aby se mohla v tak strmém terénu pohybovat, byla opatřena ozubnicovým hřebenem, který je položen mezi kolejemi, a tak relativně snadno zdolává značné převýšení. Železnice patří mezi tzv. úzkokolejné, o rozchodu cca 800 mm (obdobně naši úzkokolejce z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice).

Náš výlet začíná v železniční stanici malebného městečka Lauterbrunnen (796 m – asi jako Špindlerův Mlýn). Výletní vláček okamžitě stoupá po horských úbočích. Mijíme známé lyžařské středisko Wengen, až se dostaneme do přestupní stanice Kleine Scheidegg ve výši 2061 m. Na druhém nástupišti nás již očekává vrcholový vláček v červené barvě, označen jako Kleine Scheidegg-Jungfrauoch. Po chvíli opouštíme nádraží a opět svižně stoupáme vzhůru k nebetyčnému pohorí. Po chvíli jízdy nám definitivně zmizí volný obzor a ocitáme se v tunelu vedoucího stěnou hory Eigeru. Aby cestování tunelem nebylo tak fádňní, jsou zde dvě zastávky pro panoramatický výhled. První zastávkou je Eigerwand ve výši 2865 m a obecnostvo z vláčku se rozptýlí k zaskleným galeriím, odkud je možno pozorovat horské srázy. Po pěti minutách dá vlakvedoucí znamení k nástupu a vlak se pohne dál. Obdobně je to i na druhé stanici Eismeer ve výši 3160 m a výhled je zde opravdu jen do ledového moře. Po vynadívání se do hory ledu stoupáme do vrcholové stanice Jungfrauoch – Top of Europe ve výši 3454 m. Z původní skromné vrcholové stanice v počátcích provozu se rozrostla v multifunkční zařízení se zaměřením na výhledy, odpočinek, naučná zařízení, restaurace a bufety, obchody se suvenýry atd. Jako filatelista musím podotknout, že i zde se nachází vrcholový poštovní úřad orážející turistům kdeco příležitostným razítkem s nezbytnými nadmořskými metry. Tento obrovský celek je nesmírně citlivě zasažen do ledovcového sedla, takže z veškerých pohledů uvnitř i zvenku vyhlíží neobyčejně mile a přirozeně (s trochou povzdychu si vzpomenu na hotel Horizont v Peci pod Sněžkou!). Ze stanice je možno navštívit i vrcholovou observatoř – Sphinx ve výši 3571 m. Přirozeně šplhat na ni nemusíme, ale jsou k dispozici dva rychlovýtahy, které bleskově překonávají převýšení 117 m. Nahoře je otevřena vrcholová terasa. Odkud je nádherný výhled na horské velikány i ledovcová údolí, kde se jako mravenci šinou zdatní turisté. I ve vrcholném létě je tu pěkná zima, vzduch -5,4°C. Jeho řídkost se projevuje se zvláštní suchostí v dýchacích orgánech. Součástí terasy je i monumentální observatoř. Tak trochu se zasním a představuji si vedle této observatoře naše dvě stříkací věže ledku vápenatého, tady bychom se nemuseli v létě bát počasí o osud granulí. Jen ta doprava taveniny sem by byla

trochu svízelnější. Potom poněkud promrzlí se opět výtahem snášíme do útrobu objektu a navštívíme unikátní jeskyni vytesanou přímo v ledovcovém masívu. Poklouzáváme v ledovcových chodbách a galeriích, které jsou vyzdobeny sochami švýcarské mytologie, pohádkovými bytostmi atd. Po odpočinku a návštěvě historického koutku se pomalu shromažďujeme na nástupišti a stejnou cestou se přesunujeme k přestupní stanici Kleine Scheidegg. Odtud pak pokračujeme železnicí do protilehlé cílové stanice Grund ve výši 943 m. Ještě plní zážit-

ků a řídkého vzduchu v plicích nastupujeme do autobusu směřujícího do lázeňského města Interlaken.

Pro doplnění: jedna cesta trvá přibližně dvě hodiny, s pobytem nahoře se jedná cca o půldenní výlet. Zajímavá je i cena železniční jízdenky, při skupinovém zájezdu stojí 125 CHF na osobu, při individuální cestě je to již 190 CHF! Trochou útěchy je to, že nahoře jsou veškeré služby pro turistu již zdarma s výjimkou stravování.

Autor fotografií: Alexandr Vopat

Vrcholová observatoř 3571 m.

Nahoře na vyhlídkové plošině Sphinx, vzadu je vrchol Mönch.

Pozdrav z ledového okénka ledovcové jeskyně.

Ozubnicové kolo hřebene zubačky.